

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 236.142 van 18 oktober 2016
in de zaken I. A. 214.455/IX-8549
II. A. 214.906/IX-8584**

In zake: I.+II.
Maxime VAN LOOVEREN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Koenraad Maenhout
kantoor houdend te 2600 Antwerpen
Filip Williotstraat 30 bus 0102
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

I.+II.
de VLAAMSE GEMEENSCHAP
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Butenaerts
kantoor houdend te 1080 Brussel
Leopold II laan 180
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de beroepen

1. Het beroep in de zaak A. 214.455/IX-8549, ingesteld op 21 januari 2015, strekt tot de nietigverklaring van:

“1. de beslissing zonder datum van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, waarbij werd beslist om niet in te gaan op de vragen van [Maxime Van Looveren] zoals gesteld in haar schrijven van 31 oktober 2014 en de daarin bestreden beslissingen te handhaven;

2. de beslissing van 21 november 2014 van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, waarbij werd beslist om na herdeliberatie aan [Maxime Van Looveren] 9,9 op 20 toe te kennen voor het examengedeelte KIW (Kennis en Inzicht in de Wetenschap-

pen), 13 op 20 voor het examengedeelte IVV (Informatie Verwerven en Verwerken) en 22,9 op het totaal van 40 en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard;

en voor zover als nodig:

3. de beslissing van de Examencommissie van 26 september 2014 waarbij werd besloten om drie vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) te verwijderen, en het resultaat van alle kandidaten van de augustussessie 2014 opnieuw te herbekijken, en waarbij 80 bijkomende kandidaten geslaagd werden verklaard;

4. de beslissing van de Examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat [Maxime Van Looveren] volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20 deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard [...];

5. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 22 augustus 2014 waarbij aan [Maxime Van Looveren] werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken;

6. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 28 juli 2014 waarbij aan [Maxime Van Looveren] werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst;

7. de beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat [Maxime Van Looveren] volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20 deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard.”

2. Het beroep in de zaak A. 214.906/IX-8584, ingesteld op 30 januari 2015, strekt tot de nietigverklaring van:

“1. de beslissing van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, van 17 januari 2015, waarbij de beroepen ingesteld door [Maxime Van Looveren] op 19 december 2014 niet ontvankelijk [worden] verklaard;

2. de beslissing van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, van 17 december 2014, waarbij de beslissing van 18 november 2014 werd hernomen [en] aangevuld;

3. de beslissing van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, van 18 november 2014, waarbij werd beslist, onder voorbehoud van gespecialiseerd advies waaruit blijkt dat er geen andere argumenten zouden zijn, om haar resultaat niet aan te passen, waardoor [Maxime Van Looveren] niet geslaagd is.

en voor zover als nodig:

4. de beslissing zonder datum van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, waarbij werd beslist om niet in te gaan op de vragen van [Maxime Van Looveren] zoals gesteld in haar schrijven van 31 oktober 2014 en de daarin bestreden beslissingen te handhaven;

5. de beslissing van 21 november 2014 van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, waarbij werd beslist om na herdeliberatie aan [Maxime Van Looveren] 9,9 op 20 toe te kennen voor het examengedeelte KIW (Kennis en Inzicht in de Wetenschappen), 13 op 20 voor het examengedeelte IVV (Informatie Verwerven en Verwerken) en 22,9 op het totaal van 40 en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard;

6. de beslissing van de Examencommissie van 26 september 2014 waarbij werd besloten om drie vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) te verwijderen, en het resultaat van alle kandidaten van de augustussessie 2014 opnieuw te herbekijken, en waarbij 80 bijkomende kandidaten geslaagd werden verklaard;

7. de beslissing van de Examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat [Maxime Van Looveren] volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20 deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard [...];

8. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 22 augustus 2014 waarbij aan [Maxime Van Looveren] werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken;

9. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 28 juli 2014 waarbij aan [Maxime Van Looveren] werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst;

10. de beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat [Maxime Van Looveren] volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20 deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard.”

II. Verloop van de rechtspleging

3. In de zaak A. 214.906/IX-8584 is de vordering tot schorsing verworpen bij arrest nr. 230.981 van 27 april 2015.

De verzoekende partij heeft in die zaak een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft in beide zaken een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft in beide zaken een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Jurgen Neuts heeft in beide zaken een verslag opgesteld.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben in beide zaken een laatste memorie ingediend.

De partijen in beide zaken zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 september 2016.

Staatsraad Bert Thys heeft in beide zaken verslag uitgebracht.

Advocaat Hanne Cornelis, die *loco* advocaat Koenraad Maenhout verschijnt voor de verzoekende partij in beide zaken en advocaat Stijn Butenaerts, die verschijnt voor de verwerende partij in beide zaken, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft in beide zaken een met dit arrest eensluidend advies gegeven, behoudens wat betreft de kosten.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

4.1. De Vlaamse Regering organiseert telkens vóór de aanvang van het academiejaar tweemaal een toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts. De eerste keer in de periode van 1 tot 15 juli, de tweede keer in de periode van 25 augustus tot 7 september (artikel II.187, § 2, 1°, Codex Hoger Onderwijs en

artikel 7, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 ‘houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts’).

Dat toelatingsexamen omvat twee gedeelten: vooreerst ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, namelijk de vakken biologie, fysica, scheikunde en wiskunde, en voorts ‘informatie verwerven en verwerken’ betreffende thema’s die aansluiten bij de beroepspraktijk van artsen of tandartsen (artikel II.187, § 1, Codex Hoger Onderwijs).

Om te slagen voor dat examen moet de kandidaat ten minste 10 op 20 punten behalen voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, ten minste 10 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en ten minste 22 op 40 punten voor beide examengedeelten samen (artikel II.187, § 2, 5°, Codex Hoger Onderwijs).

De examencommissie past een giscorrectie toe. Een juist antwoord levert positieve punten op; een fout antwoord levert negatieve punten op (-1/3de punt); geen antwoord levert nul punten op.

4.2. Verzoekster neemt deel aan het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts zowel in 2013 als in 2014.

Volgens verzoekster werd tijdens het eerste jaar van de derde graad van het secundair onderwijs bij haar dyslexie vastgesteld en verkreeg zij daarvoor een attest dat haar recht zou verlenen op compenserende maatregelen, zoals het gebruik van voorleessoftware.

4.3. In een e-mailbericht van 1 september 2013 gericht aan de helpdesk van het toelatingsexamen klaagt verzoekster erover dat zij bij het toelatingsexamen van 27 augustus 2013, waarvoor zij niet slaagde, slechts voor een vierde van het examen gebruik heeft mogen maken van voorleessoftware, “hoewel

[zij] voor deze compenserende maatregelen de nodige attesten voorlegde”. Zij vraagt om te worden geïnformeerd over wat moet worden ondernomen om tijdens het volledige examen de voorleesfaciliteiten te kunnen genieten.

4.4. Op 5 september 2013 antwoordt de secretaris van de examencommissie:

“Ik begrijp dat een functiebeperking een aantal moeilijkheden [oplevert]. U kon echter tijdens het volledige examen gebruik maken van de aparte ruimte en het aangepaste tijdschema dat meer tijd voorziet. Er konden ook examens op A3 afdruk bekomen worden voor alle examenonderdelen. De voorleessoftware is beschikbaar voor de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekstproef. Dit zijn de examenonderdelen met de meeste teksten. Het onderdeel KIW omvat weinig tekst en veel formules, tekeningen en grafieken. Voor het tweede deel van de stilleestekstproef mag de brontekst niet meer geraadpleegd worden. Dus daar kunnen we geen voorleessoftware inzetten. Deze maatregelen zijn van toepassing voor alle kandidaten met een functiebeperking. U bent dus zeker niet benadeeld tegenover de andere kandidaten.”

4.5. Met een e-mail van 11 september 2013 repliceert verzoekster daarop en beoogt zij duidelijk te maken wat de juiste problematiek van dyslecten is.

Op 3 oktober 2013 brengt zij haar e-mail in herinnering.

4.6. Op 8 oktober 2013 herhaalt de secretaris van de examencommissie wat hij in zijn e-mail van 5 september 2013 heeft geschreven. Hij voegt eraan toe:

“Indien kandidaten dat expliciet vragen bij de aanvraag van ondersteunende maatregelen kan ook voor het onderdeel KIW voorleessoftware worden aangevraagd.”

4.7. Met een brief van 3 mei 2014 vraagt verzoekster compenserende maatregelen voor het toelatingsexamen van 1 juli 2014. Zij vult daartoe een aanvraagformulier in, met een verklaring van het Vrij Centrum Leerlingenbegeleiding Voor- en Noorderkempem betreffende het nut van voorleessoftware voor haar

ondersteuning, en zij vraagt specifiek het gebruik van de voorleessoftware ‘Sprint’ toe te staan.

4.8. Met een e-mail van 9 mei 2014 antwoordt de coördinator van het toelatingsexamen dat de examencommissie verzoeksters aanvraag om de voorleessoftware ‘Sprint’ te gebruiken tijdens de leesproef, heeft goedgekeurd.

4.9. Verzoekster slaagt niet voor het examen. Volgens de beslissing van de examencommissie van 4 juli 2014 behaalt zij 9,8 op 20 punten voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, 12,3 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en 22,1 op 40 punten voor beide examengedeelten samen.

Deze beslissing wordt aan verzoekster meegedeeld met een brief van 10 juli 2014.

Dit is “voor zover als nodig” de zevende bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en de tiende bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.10. Met het oog op het examen van 26 augustus 2014 vraagt verzoekster op 27 juli 2014 opnieuw om gebruik te mogen maken van de voorleessoftware ‘Sprint’, óók tijdens het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’.

4.11. De coördinator van het toelatingsexamen antwoordt op 28 juli 2014:

“Het is niet mogelijk om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint. Dit is enkel mogelijk bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst.”

Dit is “voor zover als nodig” de zesde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en de negende bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.12. Op 21 augustus 2014 dringt verzoekster bij de coördinator nog aan om de voorleessoftware toch te mogen gebruiken tijdens het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’.

4.13. Met een e-mail van 22 augustus 2014 antwoordt de coördinator:

“Er wordt enkel toegestaan om de voorleessoftware te gebruiken bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst. Bij de andere onderdelen is dit niet voorzien en kan hier niet van worden afgeweken. Eén van de redenen is dat het gebruik van een laptop bij het wetenschappelijke gedeelte een weg opent naar andere mogelijkheden op een laptop, bv. een rekenmachine of via een extern wifi-signaal zelfs toegang tot het internet. Daarnaast zal u wel begrijpen dat bij een massagebeuren als dit toegangsexamen, er een hele planning en organisatie nodig is om het vlotte verloop niet in gedrang te brengen. Het is dus niet mogelijk om last minute zulke wijzigingen toe te passen. Hou er bijvoorbeeld rekening mee dat andere kandidaten een andere voorleessoftware gebruiken, die wel meer voorbereiding vergen dan Sprint.”

Dit is “voor zover als nodig” de vijfde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en de achtste bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.14. Op 26 augustus 2014 neemt verzoekster deel aan het toelatingsexamen.

4.15. Op 29 augustus 2014 beraadslaagt de examencommissie over de examenresultaten en stelt zij vast dat verzoekster de volgende resultaten behaalt: 9,2 op 20 punten voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, 12,6 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en 21,8 op 40 punten voor beide examengedeelten samen. De examencommissie besluit dat verzoekster niet geslaagd is.

Deze beslissing wordt met een brief van 29 augustus 2014 aan verzoekster meegedeeld.

Dit is “voor zover als nodig” de vierde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en de zevende bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.16. Blijkens een bericht van 27 september 2014 op de website van Onderwijs Vlaanderen verklaart de examencommissie, na de schrapping van drie vragen, bijkomend nog een aantal kandidaten geslaagd.

Dit bericht luidt als volgt:

“Naar aanleiding van de inzagemomenten van de kandidaten stelde de examencommissie eind september [...] vast dat er een interpretatieprobleem met drie vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) mogelijk is. Conform het reglement heeft de examencommissie besloten deze vragen te verwijderen.

De examencommissie heeft daarna het resultaat van alle kandidaten van de augustussessie 2014 opnieuw grondig herbekeken. Na verwijdering van de vragen en na herdeliberatie verklaarde de examencommissie 80 bijkomende kandidaten geslaagd. Al deze bijkomende geslaagden werden reeds door de examencommissie per e-mail op de hoogte gebracht.”

De bedoelde nieuwe beslissing van de examencommissie werd genomen tijdens de buitengewone vergadering van deze commissie op 26 september 2014.

Verzoekster van haar kant verneemt vanwege de verwerende partij niets over het resultaat van de nieuwe deliberatie van de examencommissie over haar examen.

De beslissing van de examencommissie van 26 september 2014 is “voor zover als nodig” de derde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en de zesde bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.17. Met een aangetekende brief van 31 oktober 2014 dient verzoekster een bezwaarschrift in bij de examencommissie met betrekking tot de volgende beslissingen:

“1. de beslissing van de Examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20 deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard [...];

en voor zover als nodig:

2. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 22 augustus 2014 waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken;

3. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 28 juli 2014 waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst;

4. de beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20 deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard.”

Verzoekster voert in haar bezwaarschrift de schending aan van de wet van 10 mei 2007 ‘ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie’ en het decreet van 10 juli 2008 ‘houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid’, al dan niet gelezen in samenhang met het Verdrag ‘inzake de rechten van personen met een handicap’, alsook de schending van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurs-handelingen’, het zorgvuldigheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

Zij vraagt aan de examencommissie om de voormelde beslissingen ongedaan te maken en opnieuw te beraadslagen over haar resultaten, aangezien de onregelmatigheden die worden aangehaald de geldigheid van die beslissingen in het gedrang kunnen brengen.

Voorts vraagt verzoekster om vast te stellen dat haar ten onrechte de compenserende maatregelen die zij had aangevraagd, werden geweigerd en te beslissen dat voor dyslecten, zoals zijzelf, wel degelijk een aanvraag kan worden ingediend om compenserende maatregelen, waaronder voorleessoftware, voor het gehele examen te verkrijgen.

Ten slotte vraagt verzoekster om, ter compensatie van de begane fouten, voor haar individueel, dan wel ook voor alle anderen die compenserende maatregelen hebben aangevraagd omwille van dyslexie, de giscorrectie te laten wegvallen.

4.18. Op 18 november 2014 neemt de examencommissie de volgende beslissing over verzoeksters bezwaar:

“De commissie erkent dat Maxime de aanvraag heeft gedaan. De commissie [herbevestigt] de argumenten waarom tijdens het onderdeel KIW geen voorleessoftware wordt toegestaan.

De examencommissie heeft beslist enkel voorleessoftware te voorzien voor het IVV onderdeel en niet voor het KIW onderdeel. De reden en afweging om dit niet toe te staan zijn de volgende:

- De technische voorzieningen (laptops) die de examencommissie kan gebruiken om voorleessoftware aan te [bieden] aan kandidaten, laten niet toe de rekenmogelijkheden (rekenmachine, rekenprogramma's, ...) en de internet-toegang af te grendelen. (bv met wifi-verbinding of bluetooth verbinding naar eigen smartphone/ tablet met internettoegang).
- Het BVR stelt duidelijk dat een rekenmachine niet mag gebruikt worden. Hierop wordt enkel afgeweken voor kandidaten met dyscalculie vanuit een onderbouwd medisch attest. Het gebruik van een rekenmachine zou de integriteit van het afgelegde examen KIW volledig ondergraven.
- Het onderdeel KIW test de kennis van chemie, wiskunde, biologie en fysica. Deze wetenschappen zijn uitgebreid gedocumenteerd op het internet. Toegang tot het internet zou de integriteit van het afgelegde examen volledig ondergraven.
- Het KIW onderdeel bevat in hoofdzaak grafieken, formules, schema's en tekeningen, en andere technische of wetenschappelijke schema's, symbolen. Voorleessoftware die wordt aangeboden (Kurzweil, Sprint, de 2 meest gebruikte programma's op de markt in Vlaanderen) kunnen hierbij geen ondersteuning bieden. Het gebruik van voorleessoftware heeft dan ook een zeer beperkte functie om dit onderdeel op te lossen.

Na afweging van de voordelen voor de kandidaten en de grote risico's ten aanzien van de integriteit van het examen, heeft de examencommissie beslist om deze software niet aan te bieden voor dit onderdeel KIW.

Deze motivering werd ook aan Maxime bezorgd, zoals blijkt uit de e-mails. De examencommissie beslist onder voorbehoud van gespecialiseerd advies waaruit blijkt dat er geen andere (en de examencommissie thans onbekende) argumenten zouden zijn, die zij over het hoofd ziet. Zij vraagt de secretaris om dit verder op te nemen en desgevallend, als er geen tegenadvies zou zijn, Maxime op de hoogte te brengen van de beslissing van de commissie dat haar resultaat niet zal worden aangepast. Zij blijft in dat geval niet geslaagd.”

Dit is de derde bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.19. Met een brief van 21 november 2014 wordt aan verzoekster een nieuwe deliberatiebeslissing van dezelfde datum met betrekking tot het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 meegedeeld. Luidens deze beslissing worden, na herdeliberatie, aan verzoekster 9,9 op 20 punten toegekend voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, 13 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en 22,9 op 40 punten voor beide examengedeelten samen en wordt verzoekster opnieuw niet-geslaagd verklaard.

De voormelde brief vermeldt uitdrukkelijk dat deze beslissing is genomen “[i]n navolging” van arrest nr. 229.210 van 18 november 2014 van de Raad van State.

Dit is de tweede bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en “voor zover als nodig” de vijfde bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.20. Op 4 december 2014 deelt de secretaris van de examencommissie, “[v]oor de voorzitter”, aan verzoekster mee dat de commissie op grond van de volgende motivering geen gunstig gevolg geeft aan de bezwaren van verzoekster:

“Het verzoek van verzoekster, ingediend bij aangetekend schrijven van 31 oktober 2014, lijkt ontvankelijk.

Verzoekster meent vooreerst dat de Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 en het gelijke kansendecreet van 10 juli 2008, al dan niet samen met het verdrag inzake de bescherming van de rechten van personen met een handicap van 13 december 2006, de bepalingen van de Wet Motivering Bestuurshandelingen en/of het zorgvuldigheids- en vertrouwensbeginsel geschonden zijn door de vier aangehaalde bestreden beslissingen.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster stelt heeft de secretaris van de Examencommissie in zijn bericht van 8 oktober 2013 geen toezegging gedaan dat voorleessoftware kan worden gebruikt bij het onderdeel KIW. De secretaris heeft enkel gesteld dat, indien de kandidaten dit expliciet vragen, ook ondersteunende maatregelen bestaande uit voorleessoftware kan worden aangevraagd voor het onderdeel KIW.

Verzoekster leest dan ook ten onrechte in het bericht van 8 oktober 2013, zelfs als zouden daaruit rechten te putten zijn, quod non, een toezegging om het mogen gebruiken van voorleessoftware voor het onderdeel KIW.

Opdat er sprake kan zijn van een discriminatie, op basis van de door verzoekster aangehaalde bepalingen, dient er sprake te zijn van een ongelijke behandeling, hetgeen niet het geval is.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster voorhoudt heeft de Examencommissie weldegelijk alle mogelijke redelijke aanpassingen gedaan, in het bijzonder het nemen van alle maatregelen die discriminatoire hindernissen voor personen met een handicap weg nemen.

Zo werden in hoofde van verzoekster een aantal [maatregelen] genomen, met name:

- Het afleggen van het examen in een aparte ruimte voor kandidaten met een functiebeperking;
- Het toekennen van extra tijd om het examen af te leggen;
- Het gebruik van markeerstiften;
- Het gebruik van het softwareprogramma Sprint of Kurzweil, voor het eerste deel van de stilleesproef en de communicatieproef;
- Het verkrijgen van het examenboekje op A3 formaat;
- De toelating om oordoppen te gebruiken;

Het is aldus onjuist voor te houden dat er geen maatregelen werden genomen door de Examencommissie.

Enkel het gebruik van voorleessoftware tijdens het onderdeel KIW werd niet voorzien omdat dit een onverantwoord voordeel zou toekennen aan de kandidaten die dit mogen gebruiken, gelet op de mogelijkheid om via de laptop een rekenmachine en/of toegang tot het internet te kunnen krijgen. Een dergelijke aanpassing zou onredelijk zijn.

Op artikel 5, noch op artikel 24 van het verdrag van 13 december 2006 van de Verenigde Naties inzake de bescherming van de rechten van personen met een handicap, werd geen inbreuk gepleegd: zoals hoger gesteld is de weigering om voorleessoftware te laten gebruiken voor het onderdeel KIW ingegeven omwille van het feit dat een dergelijke aanpassing onredelijk zou zijn daar het de gebruikers ervan een onverantwoord voordeel zou toekennen opzichts de andere kandidaten.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster stelt werd de weigering weldegelijk gemotiveerd en werden de redenen tot weigering weldegelijk medegedeeld.

Artikel II, 221 van de Codex Hoger Onderwijs vindt geen toepassing op de Examencommissie ingesteld overeenkomstig het Besluit van 2 februari 2001 van de Vlaamse regering.

Het is daarentegen artikel II, 187, § 2, 4° van voornoemde Codex die de grondslag van onderhavige Examencommissie regelt:

‘4° Na advies van de examencommissie, bedoeld in paragraaf 1, regelt de Vlaamse Regering de werking van de examencommissie en stelt ze haar huis-houdelijk reglement en het examenreglement vast;’

De werking en het examenreglement van onderhavige Examencommissie zijn vervolgens uitgewerkt in het Besluit van 2 februari 2001, van de Vlaamse regering houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts en worden niet bepaald door artikel II, 221 Codex Hoger Onderwijs.

Verzoekster meent vervolgens dat de Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 en het gelijke kansendecreet van 10 juli 2008, al dan niet samen met het verdrag inzake de bescherming van de rechten van personen met een handicap van 13 december 2006 en het gelijkheidsbeginsel geschonden zijn door de vier aangehaalde bestreden beslissingen.

De Examencommissie heeft weldegelijk de nodige maatregelen genomen om verzoekster op gelijke wijze te kunnen laten deelnemen aan de examens als andere kandidaten. Hiervoor kan verwezen worden naar de hierboven uiteengezette maatregelen.

Het zou, juist in tegenstelling tot hetgeen verzoekster stelt, een schending van het gelijkheidsbeginsel uitmaken wanneer er zou zijn ingegaan op de vraag van verzoekster om voorleessoftware toe te staan voor het onderdeel KIW. Immers, indien aan verzoekster dit zou toegelaten geweest zijn, dan zouden de andere kandidaten benadeeld geworden zijn en zou de gelijkheid tussen de kandidaten geschonden geweest zijn.

Op de vragen van verzoekster, gesteld in haar schrijven van 31 oktober 2014, kan aldus niet ingegaan worden.

De bestreden beslissingen worden gehandhaafd.”

Dit is de eerste bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en “voor zover als nodig” de vierde bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.21. Op 12 december 2014 stelt verzoekster bij de Raad van State een vordering in tot schorsing, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van de tenuitvoerlegging van de in de zaak A. 214.455/IX-8549 eerste, tweede, vierde, vijfde, zesde en zevende bestreden beslissing.

Die vordering wordt verworpen bij arrest nr. 229.686 van 23 december 2014.

4.22. Op 17 december 2014 – daags vóór de terechtzitting van de Raad van State over de zo-even vermelde zaak – “herneemt” de examencommissie haar beslissing van 18 november 2014 en “vult deze aan”.

Zij bevestigt vooreerst dat zij heeft beslist enkel in voorleessoftware te voorzien voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en niet voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’. De redenen die zij daartoe aanhaalt zijn dezelfde als die welke werden vermeld in haar beslissing van 18 november 2014 (zie hiervóór *sub* 4.18).

Met betrekking tot de ontvankelijkheid van het bezwaarschrift van verzoekster stelt de examencommissie nu:

“Of het beroep van Maxime ontvankelijk is, is ten eerste twijfelachtig daar de beslissing van de examencommissie van 29 augustus 2014 wordt aangevochten hoewel deze is komen te vervallen door de beslissing van de examencommissie van 21 november 2014. Ook lijkt dat er slechts mededelingen van reeds lang bestaande beslissingen van de examencommissie inzake het gebruik van de voorleessoftware worden aangevochten, eerder dan deze lang bestaande beslissingen zelf.”

Vervolgens herneemt de examencommissie de overwegingen van de brief van haar secretaris van 4 december 2014 (zie hiervóór *sub* 4.20).

Het besluit van de examencommissie blijft dat op de vragen die verzoekster stelt in haar bezwaarschrift van 31 oktober 2014 niet kan worden ingegaan.

Dit is de tweede bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

4.23. Met een brief van 17 december 2014 wordt de raadsman van verzoekster door de secretaris van de examencommissie van de beslissingen van 18 november 2014 en 17 december 2014 in kennis gesteld.

4.24. Met een brief van 19 december 2014 dient verzoekster andermaal een bezwaarschrift in bij de examencommissie, dit keer met betrekking tot de volgende beslissingen:

“1. de beslissing van de Examencommissie van 21 november 2014 waarbij werd vastgesteld, na herdeliberatie van de resultaten van het toelatingsexamen arts en tandarts van 26 augustus 2014, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,9/20 deel IVV: 13/20 en totaal: 22,9/40 en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard [...];

en voor zover als nodig:

2. de beslissing van de Examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20 deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard [...];

3. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 22 augustus 2014 waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken;

4. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 28 juli 2014 waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst;

5. de beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20 deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard.”

Verzoekster herneemt vervolgens bijna woordelijk haar bezwaarschrift van 31 oktober 2014 (zie hiervoor *sub* 4.17).

4.25. Op 17 januari 2015 verklaart de examencommissie het beroep van verzoekster van 19 december 2014 niet ontvankelijk. Die beslissing is als volgt gemotiveerd:

“1. Het beroep ingesteld opzichtsens de eerste bestreden beslissing van 21 november 2014 lijkt tijdig ingesteld en zich te situeren binnen het kader van artikel 27 van het Besluit van 2 februari 2001 van de Vlaamse Regering houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts is niet ontvankelijk. Met de beslissing van 17 december 2014 vanwege de Examencommissie werd de rechtstoestand van verzoekster definitief bepaald aangaande haar deelname aan het toelatingsexamen van 26 augustus 2014. De beslissing van 21 november 2014 werd aldus opgeslorpt door de beslissing van 17 december 2014. Dienaangaande verwijst de Examencommissie naar het arrest van 23 december 2014 met nummer 229.686, randnummer 8, van de Raad van State.

2. Het beroep ingesteld opzichtsens de tweede bestreden beslissing van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20, deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij verzoekster niet werd geslaagd verklaard, meegedeeld aan verzoekster op 4 september 2014 is niet ontvankelijk. Vooreerst maakte deze beslissing reeds het voorwerp uit van een beroep ingesteld [...] door verzoekster bij brief van 31 oktober 2014 van haar raadsman. De Examencommissie nam opzichtsens de bestreden beslissing van 29 augustus 2014 een definitieve beslissing op 17 december 2014 en heeft daarmee haar bevoegdheid opzichtsens de beslissing van 29 augustus 2014 uitgeput. Daarenboven is de beslissing van 29 augustus 2014 opgeslorpt door de beslissing van 21 november 2014, waardoor niet meer op ontvankelijke wijze een beroep kan ingesteld worden tegen de beslissing van 29 augustus 2014. Dienaangaande verwijst de Examencommissie naar het arrest van 23 december 2014 met nummer 229.686, randnummer 7, van de Raad van State.

3. Het beroep ingesteld opzichtsens de derde bestreden beslissing van 22 augustus 2014, waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken is onontvankelijk. Artikel 27 van het Besluit van 2 februari 2001 van de Vlaamse Regering houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts, waarbinnen het beroep van verzoekster dient gekaderd te worden, stelt: ‘Materiële vergissingen of onregelmatigheden die de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie in het gedrang brengen, moeten binnen de dertig kalenderdagen na de verzendingsdatum van de individuele uitslagen aan de voorzitter aangetekend meegedeeld worden. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst van een dergelijke mededeling, roept de voorzitter de examencommissie in een buitengewone zitting bijeen. De examencommissie kan geldig [beslissen] over de te nemen maatregelen indien ten [minste] vijf stemgerechtigde leden aanwezig zijn, de voorzitter inbegrepen.’ De beslissing van 22 augustus 2014 is geen beslissing die het voorwerp kan uitmaken van een beroepsprocedure, zoals voorzien in artikel 27 van het Besluit van 2 februari 2001. Een dergelijk beroep is immers beperkt tot materiële vergissingen of onregelmatigheden in de beslissing van de Examencommissie over het al dan niet geslaagd zijn van de kandidaat. Het beroep ingesteld tegen de beslissing van 22 augustus 2014 is aldus onontvankelijk. Dienaangaande verwijst de Exa-

mencommissie naar het arrest van 23 december 2014 met nummer 229.686, randnummer 17 *in fine*, van de Raad van State.

4. Het beroep ingesteld opzichtsens de vierde bestreden beslissing van 28 juli 2014, waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst is onontvankelijk. Artikel 27 van het Besluit van 2 februari 2001 van de Vlaamse Regering houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts, waarbinnen het beroep van verzoekster dient gekaderd te worden, stelt: ‘Materiële vergissingen of onregelmatigheden die de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie in het gedrang brengen, moeten binnen de dertig kalenderdagen na de verzendingsdatum van de individuele uitslagen aan de voorzitter aangetekend meegedeeld worden. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst van een dergelijke mededeling, roept de voorzitter de examencommissie in een buitengewone zitting bijeen. De examencommissie kan geldig [beslissen] over de te nemen maatregelen indien ten [minste] vijf stemgerechtigde leden aanwezig zijn, de voorzitter inbegrepen.’ De beslissing van 28 juli 2014 is geen beslissing die het voorwerp kan uitmaken van een beroepsprocedure, zoals voorzien in artikel 27 van het Besluit van 2 februari 2001. Een dergelijk beroep is immers beperkt tot materiële vergissingen of onregelmatigheden in de beslissing van de Examencommissie over het al dan niet geslaagd zijn van de kandidaat. Daarenboven heeft de beslissing van 28 juli 2014 het voorwerp uitgemaakt van een willig beroep, dat aanleiding heeft gegeven tot de beslissing van 22 augustus 2014. De beslissing van 28 juli 2014 is bijgevolg opgeslorpt door de beslissing van 22 augustus 2014. Het beroep ingesteld tegen de beslissing van 28 juli 2014 is aldus onontvankelijk. Dienaangaande verwijst de Examencommissie naar het arrest van 23 december 2014 met nummer 229.686, randnummer 11 *in fine* en 17 *in fine*, van de Raad van State.

5. Het beroep ingesteld opzichtsens de vijfde bestreden beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014, waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20, deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard, meegedeeld aan [verzoekster] op 8 juli 2014 is onontvankelijk. Vooreerst maakte deze beslissing reeds het voorwerp uit van een beroep ingesteld [...] door verzoekster bij brief van 31 oktober 2014 van haar raadsman. De Examencommissie nam opzichtsens de bestreden beslissing van 4 juli 2014 een definitieve beslissing op 17 december 2014 en heeft daarmee haar bevoegdheid opzichtsens de beslissing van 4 juli 2014 uitgeput. Daarenboven kon een beroepsprocedure, overeenkomstig artikel 27 van het Besluit van 2 februari 2001 – zelfs rekening houdend met het feit dat de kennisgeving van deze bestreden beslissing niet de vermelding van de correcte beroepsinstantie vermeldde – *ratione [temporis]* slechts rechtsgeldig ingesteld worden tot uiterlijk 8 december 2014. Het beroep opzichtsens de beslissing van 7 juli 2014 [versta: 4 juli 2014] is onontvankelijk.”

Dit is de eerste bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

IV. Samenvoeging van de zaken

5. Uit wat voorafgaat blijkt dat de beroepen in de zaken A. 214.455/IX-8549 en A. 214.906/IX-8584 werden ingesteld door dezelfde verzoekster, dat ze grotendeels hetzelfde voorwerp hebben en dat ze in feite en in rechte nauw samenhangen.

Er is dan ook aanleiding om beide zaken met toepassing van artikel 60, derde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ samen te voegen.

V. Ontvankelijkheid van de beroepen

A. Ontvankelijkheid ratione materiae

Standpunt van de partijen

6.1. De verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord in de zaak A. 214.455/IX-8549 onder meer een exceptie op die de ontvankelijkheid *ratione materiae* van het beroep in die zaak betwist ten aanzien van sommige bestreden beslissingen.

Wat de eerste, tweede, vierde, zesde en zevende bestreden beslissing betreft, verwijst de verwerende partij telkens naar hetgeen daarover in arrest nr. 229.686 van 23 december 2014 van de Raad van State werd geoordeeld, waarna zij zich bij die zienswijze aansluit en besluit dat het beroep in die mate niet ontvankelijk is.

Wat de derde bestreden beslissing betreft, betoogt de verwerende partij dat deze is opgeslorpt door de beslissing van de examencommissie van 21 november 2014 en dat ze bijgevolg niet ontvankelijk kan worden bestreden. De verwerende partij voegt er nog aan toe dat verzoekster tegen de derde bestreden beslissing de interne beroepsprocedure niet heeft uitgeput, zodat zij bovendien ook om die reden niet ontvankelijk daartegen kan opkomen bij de Raad van State.

Wat de vierde bestreden beslissing betreft, laat de verwerende partij ook nog gelden dat deze beslissing door verzoekster reeds werd bestreden in het kader van het intern beroep waarover de examencommissie zich op 17 december 2014 finaal heeft uitgesproken, zodat ze in elk geval niet meer voor de Raad van State kan worden aangevochten.

6.2. In haar memorie van antwoord in de zaak A. 214.906/IX-8584 herhaalt de verwerende partij haar zo-even vermelde standpunt met betrekking tot de ontvankelijkheid *ratione materiae* van verzoeksters beroep, maar dan betrokken op de overeenkomstige vierde, vijfde, zesde, zevende, negende en tiende in die zaak bestreden beslissing. Zij voegt er nog aan toe dat de Raad van State in zijn arrest nr. 230.981 van 27 april 2015 ook de vordering tot schorsing in die mate onontvankelijk heeft verklaard.

Ook wat de ontvankelijkheid van het beroep betreft voor zover het is gericht tegen de eerste en derde bestreden beslissing, verwijst de verwerende partij naar hetgeen daarover is geoordeeld in arrest nr. 230.981 van 27 april 2015.

7. Verzoekster beperkt zich in haar memorie van wederantwoord in beide zaken ertoe – wat de ontvankelijkheid *ratione materiae* betreft – te stellen dat “[d]e bestreden beslissingen [...] [alle] eenzijdige bestuurlijke rechtshandelingen [zijn] uitgaande van een Belgische administratieve overheid, zijnde de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts”.

8. In haar laatste memorie leidt verzoekster uit de arresten nr. 229.686 van 23 december 2014 en nr. 230.981 van 27 april 2015 van de Raad van State af dat de vijfde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 en de tweede en achtste bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584 aanvechtbare beslissingen zijn.

Wat de ontvankelijkheid van de beroepen tegen de andere bestreden beslissingen betreft, stelt zij zich te gedragen naar de wijsheid van de Raad van State.

Beoordeling

9. In arrest nr. 230.981 van 27 april 2015 heeft de Raad van State over de ontvankelijkheid van de vordering tot schorsing in de zaak A. 214.906/IX-8584 als volgt geoordeeld:

“6. Zoals verzoekster uit het reeds genoemde arrest nr. 229.686 van 23 december 2014 van de Raad van State kon vernemen, zijn de beslissingen van 28 juli 2014 en 22 augustus 2014 – die de vraag van verzoekster om tijdens het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 de voorleessoftware ‘Sprint’ te mogen gebruiken voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’ voor het eerst hebben beoordeeld en afgewezen – op het eerste gezicht dadelijk grievende vóórbeslissingen, waartegen onmiddellijk een beroep tot nietigverklaring kon worden ingesteld bij de Raad van State.

Eveneens werd in het voornoemde arrest geoordeeld dat verzoekster tegen de beslissing van 28 juli 2014 – thans de negende bestreden beslissing – een willig beroep lijkt te hebben ingesteld, waardoor zij overigens een meer uitgebreide motivering heeft mogen lezen in de daaropvolgende beslissing van 22 augustus 2014 – thans de achtste bestreden beslissing. De Raad van State oordeelde dat de beslissing van 28 juli 2014 lijkt te zijn opgeslorpt door deze van 22 augustus 2014, zodat de vordering als onontvankelijk moest worden beschouwd ten aanzien van de beslissing van 28 juli 2014.

De Raad van State ziet geen reden om dit thans anders te zien.

In de huidige stand van de rechtspleging wordt de opgeworpen exceptie voor zover ze de onontvankelijkheid van de vordering ten aanzien van de negende bestreden beslissing aanvoert alvast bijgevalen.

7. Wat de overige bestreden beslissingen betreft, volstaat het voor de ontvankelijkheid van de voorliggende vordering niet dat, zoals verzoekster laat gelden, het eenzijdige bestuurlijke rechtshandelingen zijn die uitgaan van een administratieve overheid.

Immers, alleen bestuurlijke beslissingen die in laatste aanleg zijn genomen, kunnen het voorwerp uitmaken van een beroep tot nietigverklaring of een vordering tot schorsing bij de Raad van State.

8. Artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 ‘houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts’ (hierna: het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001) bepaalt:

‘Materiële vergissingen of onregelmatigheden die de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie in het gedrang kunnen brengen, moeten binnen de dertig kalenderdagen na de verzendingsdatum van de individuele uitslagen aan de voorzitter aangetekend meegedeeld worden. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst van een dergelijke mededeling, roept de voorzitter de examencommissie in een buitengewone vergadering bijeen. De examencommissie kan geldig beslissen over de te nemen maatregelen indien ten minste vijf stemgerechtigde leden aanwezig zijn, de voorzitter inbegrepen.’

Deze bepaling lijkt een administratieve beroepsmogelijkheid te organiseren tegen de beslissing van de examencommissie met betrekking tot de individuele uitslag van de kandidaat, wanneer materiële vergissingen of onregelmatigheden worden aangevoerd die de geldigheid van deze beslissing in het gedrang kunnen brengen.

Deze administratieve beroepsmogelijkheid dient te worden uitgeput vooraleer een ontvankelijk beroep bij de Raad van State kan worden ingesteld.

9. Onder meer tegen de beslissing van 4 juli 2014 waarbij zij niet-geslaagd werd verklaard voor het toelatingsexamen dat op 1 juli 2014 werd georganiseerd – dit is de tiende bestreden beslissing – heeft verzoekster op 31 oktober 2014 dat georganiseerd administratief beroep ingesteld. De examencommissie lijkt daarover voorlopig uitspraak te hebben gedaan op 18 november 2014, namelijk ‘onder voorbehoud van gespecialiseerd advies’, en vervolgens definitief op 17 december 2014.

Dit betekent, op het eerste gezicht, dat de beslissing van 4 juli 2014 niet als een definitieve, in laatste aanleg genomen beslissing van de examencommissie over verzoeksters resultaat op de eerste examensessie van 2014 mag worden beschouwd.

Derhalve lijkt de voorliggende vordering niet ontvankelijk voor zover ze gericht is tegen de tiende bestreden beslissing.

10. De beslissing van de examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij verzoekster niet-geslaagd wordt verklaard voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 – dit is de zevende bestreden beslissing – lijkt evenmin als een in laatste aanleg genomen beslissing te mogen worden beschouwd, aangezien de examencommissie tijdens een buitengewone vergadering zowel op 26 september 2014 als, na de tussenkomst van arrest nr. 229.210 van 18 november 2014 van de Raad van State, op 21 november 2014 het resultaat van de niet-geslaagden, onder wie verzoekster, op het examen van 26 augustus 2014 opnieuw heeft beoordeeld, aanpassingen heeft aangebracht aan de toegekende punten en daarbij telkens opnieuw tot de bevinding is gekomen dat verzoekster niet geslaagd is voor dat examen.

De beslissing van de examencommissie van 26 september 2014 is aldus in de plaats gekomen van de zevende bestreden beslissing en heeft deze als het

ware opgeslorpt. Op haar beurt is de beslissing van de examencommissie van 26 september 2014 – dit is de zesde bestreden beslissing – opgeslorpt door de beslissing van diezelfde commissie van 21 november 2014.

In de huidige stand van de rechtspleging wordt dan ook vastgesteld dat de vordering niet ontvankelijk is voor zover ze gericht is tegen de zesde en zevende bestreden beslissing.

11. Met haar beslissing van 17 december 2014 lijkt de examencommissie de rechtstoestand van verzoekster finaal te hebben bepaald, wat haar deelname aan het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 betreft.

Daarom lijkt die beslissing van 17 december 2014 ook de beslissing van 21 november 2014 – dit is de vijfde bestreden beslissing – waarbij andermaal een herdeliberatie van de examenresultaten van 26 augustus 2014 door de examencommissie plaatsvond, te hebben opgeslorpt, ook al dateert die laatstgenoemde beslissing van ná het instellen van het georganiseerd administratief beroep. Bij die herdeliberatie werden de punten van verzoekster voor de tweede examensessie aangepast, maar werd nog niet ingegaan op of rekening gehouden met de bezwaren en vragen die verzoekster in haar bezwaarschrift van 31 oktober 2014 deed gelden. Dat gebeurde pas, voorlopig, bij de beslissing van 18 november 2014 – dit is de derde bestreden beslissing – en, definitief, bij de beslissing van 17 december 2014.

Bijgevolg wordt op het eerste gezicht vastgesteld dat de voorliggende vordering ook tegen de vijfde bestreden beslissing, en bij uitbreiding de derde bestreden beslissing, niet ontvankelijk is ingesteld.

12. Met de brief van 4 december 2014 leek de examencommissie aan verzoekster kennis te geven van haar einduitspraak over het administratief beroep van verzoekster. Verzoekster onderkende in die brief, begrijpelijk, dan ook de vierde bestreden beslissing.

Zoals hiervóór *prima facie* reeds werd aangenomen, heeft de examencommissie op 17 december 2014 definitief uitspraak gedaan over verzoeksters beroep en aldus verzoeksters resultaat voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 definitief vastgesteld.

De vierde bestreden beslissing lijkt als zodanig verzoeksters rechtstoestand derhalve niet te hebben bepaald. Minstens lijkt deze beslissing te zijn opgegaan in de eindbeslissing van de examencommissie van 17 december 2014.

Bijgevolg lijkt de voorliggende vordering evenmin ontvankelijk ingesteld tegen de vierde bestreden beslissing.

13. Nog daargelaten de vraag of de beslissing van 17 januari 2015 een aanvechtbare rechtshandeling is, richt verzoekster op het eerste gezicht geen enkel middel tegen deze beslissing waarbij haar tweede administratief beroep als onontvankelijk wordt afgewezen.

Met het eerste middel, waarin zij de schending aanvoert van de artikelen 12, 13, 15, 22 en 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001, viseert verzoekster de beslissingen van 28 juli 2014, 22 augustus 2014 en 17 december 2014.

Het tweede middel, dat door verzoekster wordt ontleend aan de schending van het gelijkheidsbeginsel, de formele- en materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en de artikelen 12 of 22 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari

2001, is gericht tegen de beslissingen van 28 juli 2014 en 22 augustus 2014 enerzijds en de beslissingen van 21 november 2014 en 4 december 2014 – wellicht wordt bedoeld de beslissing van 17 december 2014, waarmee de rechtstoestand van verzoekster definitief werd bepaald – anderzijds.

Het derde middel betreft de schending van de wet van 10 mei 2007 ‘ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie’, het decreet van 10 juli 2008 ‘houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid’, het Verdrag van 13 december 2006 ‘inzake de rechten van personen met een handicap’, het gelijkheidsbeginsel, de formele- en materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel. Het is gericht tegen de beoordeling ten gronde van verzoeksters aanvraag tot gebruik van voorleessoftware en van haar administratief beroep en kan evenmin worden betrokken op de beslissing van 17 januari 2015 waarmee het tweede administratief beroep van verzoekster onontvankelijk werd verklaard.

Zo nodig ambtshalve lijkt dan ook te moeten worden vastgesteld dat de voorliggende vordering ook onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing.

14. Het besluit van wat voorafgaat, is dat de voorliggende vordering op het eerste gezicht alleen onontvankelijk is voor zover ze gericht is tegen de beslissing van 22 augustus 2014 – dit is de achtste bestreden beslissing – en tegen de beslissing van 17 december 2014 – dit is de tweede bestreden beslissing.”

10. Verzoekster onderneemt in haar procedurestukken geen enkele poging om dit – weliswaar voorlopige – oordeel van de Raad van State tegen te spreken. In haar laatste memorie stelt zij, integendeel, zich op dit vlak naar de wijsheid van de Raad van State te gedragen.

De Raad van State ziet geen reden om thans anders te oordelen.

De beroepen zijn niet onontvankelijk *ratione materiae* wat de eerste, tweede, derde, vierde, zesde en zevende bestreden beslissing betreft in de zaak A. 214.455/IX-8549 en wat de eerste, derde, vierde, vijfde, zesde, zevende, negende en tiende bestreden beslissing betreft in de zaak A. 214.906/IX-8584.

De exceptie die door de verwerende partij in dit verband in beide zaken wordt opgeworpen, is gegrond.

B. Ontvankelijkheid ratione personae

Standpunt van de partijen

11. De verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord in de zaak A. 214.455/IX-8549 voorts een exceptie van onontvankelijkheid *ratione personae* op ten aanzien van de vijfde bestreden beslissing in die zaak.

Zij laat gelden dat verzoekster niet aantoont welk belang zij heeft bij de vernietiging van die beslissing, nu zij “geen recht [heeft] op een nieuwe, extra, deelname aan een examen”.

12. In haar memorie van antwoord in de zaak A. 214.906/IX-8584 werpt de verwerende partij met betrekking tot de tweede en achtste bestreden beslissing op dat verzoekster niet langer doet blijken van een actueel belang, aangezien de vernietiging van deze beslissingen “hoogstens tot gevolg [zal] hebben dat een nieuwe beslissing dient genomen te worden en dat de Examencommissie in het kader van die beslissing aan verzoekster zal toelaten voorleessoftware te gebruiken tijdens een nieuw examen”. Verzoekster heeft zich inmiddels ingeschreven voor de examensessie van 2015 en “mag tijdens dit examen, zij het onder persoonlijk toezicht, gebruik maken van voorleessoftware”. Zij heeft aldus reeds verkregen wat zij wenst en een eventuele vernietiging kan haar geen bijkomend voordeel opleveren, zo besluit de verwerende partij.

13. In haar memorie van wederantwoord in beide zaken repliceert verzoekster daarop als volgt (met weglating van de voetnoten):

“De bestreden beslissing van 22 augustus 2014 verhindert – door de weigering die ze inhoudt – de gelijkwaardige deelname aan een toelatingsexamen dat met succes moet worden doorlopen alvorens men de studierichting Geneeskunde mag aanvatten.

Verzoekster heeft deze voor haar nadelige effecten van de bestreden beslissing van 22 augustus 2014 effectief moeten ondergaan. Vanzelfsprekend blijft het de wens van verzoekster om op gelijkwaardige wijze deel te nemen aan het toelatingsexamen, d.i. doordat haar wordt toegelaten als dyslect om voor

beide onderdelen van het examen gebruik te kunnen maken van voorleessoftware.

Een vernietiging van de beslissing van 22 augustus 2014 is niet alleen een pleister voor het verleden, maar kan tevens voorkomen dat in de toekomst de opeenvolging van steeds weerkerende, soortgelijke beslissingen blijft voortgaan.

Verwerende partij lijkt te suggereren dat het belang beperkt is tot beslissingen waarvan de vernietiging op korte termijn hun volledige effect sorteren, en verzoekster een direct tastbaar en daadwerkelijk voordeel zal bijbrengen. Uw Raad heeft in het verleden reeds geoordeeld dat de wetgever dergelijke beslissingen niet uit het annulatiecontentieux heeft uitgesloten of heeft willen uitsluiten.”

14. In haar laatste memorie in beide zaken laat verzoekster met betrekking tot haar belang bij de beroepen nog gelden (met weglating van de voetnoten):

“Verzoekster beschikt over een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig belang, en een eventueel tussen te komen nietigverklaring zal haar een direct en persoonlijk voordeel verschaffen.

Verzoekster was immers een kandidate voor het afleggen van het toelatingsexamen voor arts en tandarts, en alle bestreden beslissingen hadden op haar persoonlijk betrekking. Verzoekster wordt dan ook onmiddellijk, persoonlijk en rechtstreeks getroffen door de bestreden beslissingen, doordat hierbij telkens geweigerd werd om voorleessoftware tijdens de hele duur van het examen te mogen gebruiken.

Inmiddels werd verzoekster echter reeds geslaagd verklaard, nadat de voorleessoftware effectief voor het gehele examen, inclusief het onderdeel KIW werd toegestaan.

[...]

Deze positieve beslissing neemt evenwel niet weg dat verzoekster in het verleden tijdens de examensessies van 2013 en 2014 ten onrechte geen gebruik heeft mogen maken van de voorleessoftware en dat zij hierdoor een substantieel moreel nadeel heeft geleden, temeer daar zij gedurende jaren heeft moeten procederen alvorens verwerende partij haar standpunt heeft willen aanpassen en (opnieuw) de voorleessoftware heeft aangeboden gedurende het hele examen vanaf de examensessies in 2015.

De toekomst van verzoekster zal blijvend gehypothekeerd worden door de negatieve beslissingen van verweerster waarbij telkenmale het recht op gebruik van voorleessoftware tijdens het examenonderdeel KIW werd geweigerd. Gedurende de jaren dat de voorleessoftware niet werd toegekend voor dit examenonderdeel, slaagde verzoekster er niet in om de examens voor de opleiding van arts en tandarts met vrucht te beëindigen, waardoor zij een aanzienlijke vertraging van twee jaren heeft opgelopen en haar studies dus niet binnen het normaal voorziene traject zal kunnen afronden.

[...] In uw vaste rechtspraak wordt aangenomen dat het verlies van een schooljaar het bewijs levert van een gekwalificeerd moreel belang. Evident lijdt verzoekster door de beslissing tot weigering van de nodige faciliteiten tijdens het volledige examen een gekwalificeerd moreel nadeel dat haar belang bij het beroep schraagt en in beginsel blijf[t] dienen, ook al is zij intussen, in de loop van de procedure bij de Raad van State, geslaagd verklaard.

Bovendien is het belang van verzoekster bij de vernietiging van de bestreden beslissing van 22 augustus 2014 alleszins ruimer dan het ‘louter overtuigen van haar initieel gelijk’. Verzoekster heeft de ambitie om de masteropleiding Tandheelkunde te volgen en nadien een specialisatie via een master-na-master in o[r]thodontie of parodontologie, hetgeen evenwel pas mogelijk is na het gunstig doorlopen van een selectieprocedure. Deze selectie gebeurt op basis van curriculum, interview en bijkomende elementen (stuk 17). De plaatsen voor specialisatie zijn beperkt, het hoeft dan ook geen verwondering dat enkel de kandidaten met goede cijfers en een strak studietraject hiervoor in aanmerking komen. Verzoekster zal dus hoe dan ook moeten verklaren waarom zij gedurende twee jaren niet geslaagd is in de toelatingsproeven. Indien verzoekster minstens kan voorleggen dat de jaren vertraging die zij heeft opgelopen te wijten zijn aan de onwettige beslissing van verweerder tot weigering om de voorleessoftware ook te faciliteren tijdens het onderdeel KIW van het toelatingsexamen, kan zij de eventuele nadelige gevolgen van deze beslissing nog zo veel als mogelijk beperken. Eenzelfde redenering geldt uiteraard voor de latere sollicitaties, waarbij eveneens het studietraject van de sollicitant zal worden overlopen (zie bv. aanwervingscriteria SELOR, stuk 18).

De voordelen die hieruit voortvloeien zijn derhalve rechtstreeks verbonden met het verdwijnen van de beslissing uit het rechtsverkeer en niet louter aan het horen gegrond verklaren van één of meer middelen. Dat verzoekster daarnaast een materieel/financieel belang heeft, gezien zij onbetwistbaar later op de arbeidsmarkt zal terechtkomen, doet aan het voorgaande belang geen afbreuk. Zo oordeelde uw Raad reeds eerder in het voormelde arrest van 17 april 2012 (nr. 218.919) dat het nastreven van een financieel voordeel in de vorm van schadevergoeding bij de gewone rechter geenszins afbreuk doet aan het bestaan van een moreel belang.”

Beoordeling

15. Krachtens artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, moet een verzoekende partij voor de Raad van State doen blijken van een nadeel of van een belang, dit wil zeggen dat zij een voordeel moet halen uit het verdwijnen van de bestreden handeling uit het rechtsverkeer door de vernietiging ervan.

Dat belang, waarvan een verzoekende partij blijk moet geven, dient te bestaan op het ogenblik van het indienen van het annulatieberoep en moet behouden blijven tot aan de uitspraak. De aard van het belang kan weliswaar evolueren, maar de verzoekende partij moet minstens aannemelijk maken dat de vernietiging haar nog een concreet voordeel oplevert. Dit voordeel moet méér zijn dan de loutere genoegdoening die verbonden is met het horen onwettig verklaren van de bestreden beslissing.

16. In dit geval steunt verzoekster haar beroepen wezenlijk op de beweerde onwettigheid van de weigering om tijdens het gehele toelatingsexamen, met inbegrip van het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, gebruik te mogen maken van voorleessoftware.

Een vernietiging op die grond, zou er evenwel hoogstens toe kunnen leiden, zoals de verwerende partij aangeeft, dat een nieuwe beslissing wordt genomen over de vraag van verzoekster om de voorleessoftware ook te mogen gebruiken tijdens het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’. Daarmee wordt verzoekster nog niet geslaagd verklaard voor het toelatingsexamen. In het gunstigste geval, namelijk wanneer de examencommissie aan verzoekster het gevraagde toch zou toestaan, zou verzoekster opnieuw aan het toelatingsexamen moeten deelnemen, dit keer dan wel met de mogelijkheid gebruik te maken van de voorleessoftware tijdens het gehele examen.

Zulke nieuwe deelname van verzoekster aan het toelatingsexamen is thans evenwel helemaal achterhaald, gelet op haar slagen voor de examensessie van augustus 2015 toen zij tijdens het gehele examen voorleessoftware heeft mogen gebruiken. De vrees van verzoekster dat zij “in de toekomst” zou worden geconfronteerd met “de opeenvolging van steeds weerkerende, soortgelijke beslissingen” is derhalve niet meer aan de orde. Daaraan kan dus ook de nietigverklaring van de vijfde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 of van de tweede en achtste bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584 niet meer tegemoetkomen.

17. Verzoekster laat gelden dat zij gedurende jaren heeft moeten procederen vooraleer de verwerende partij haar standpunt heeft willen aanpassen en haar de voorleessoftware heeft aangeboden tijdens het gehele examen van de sessie 2015 en dat haar toekomst blijvend is gehypothekeerd door de vertraging van haar studieloopbaan met twee jaar die zij heeft opgelopen. Zij verwijst in dit verband naar “vaste rechtspraak [van de Raad van State] [waarbij] wordt aangenomen dat het verlies van een schooljaar het bewijs levert van een gekwalificeerd moreel belang”.

Deze beoogde vergelijking met het contentieux van de evaluatiebeslissingen in het onderwijs gaat evenwel niet op. De Raad van State neemt weliswaar aan dat een leerling of een student aan het verlies van een schooljaar in beginsel een gekwalificeerd moreel nadeel kan ontlenen dat zijn belang bij het beroep tegen een negatieve evaluatiebeslissing kan schragen en blijven dienen. Het in dat geval bedoelde verlies heeft evenwel betrekking op een reeds gepresteerd schooljaar dat ingevolge de betwiste beslissing is verloren gegaan of dreigt verloren te gaan, terwijl *in casu* de betwiste beslissing de toelating tot de opleiding betreft en niets te maken heeft met een evaluatie van reeds geleverde studieprestaties in het kader van de opleiding.

Waar bovendien een vernietiging van een evaluatiebeslissing in het onderwijs de betrokken delibererende klassenraad ertoe verplicht een nieuwe beslissing te nemen over het al dan niet slagen van de betrokken leerling, bestaat *in casu* geen dergelijke verplichting voor de examencommissie. Een eventuele nietigverklaring van de vijfde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 of van de tweede en achtste bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584 op grond van de onwettigheid van de weigering aan verzoekster om voorleessoftware te gebruiken tijdens het volledige examen, zou de examencommissie er immers niet toe verplichten een nieuwe beslissing te nemen over het al dan niet slagen van verzoekster voor het toelatingsexamen. De examencommissie zou slechts een nieuwe beslissing dienen te nemen over het gebruik van voorleessoftware door verzoekster tijdens het toelatingsexamen. Bovendien zou de commissie daarbij

slechts kunnen vaststellen dat verzoekster inmiddels geslaagd is voor het toelatingsexamen, zodat haar vraag met betrekking tot het gebruik van voorleessoftware tijdens het gehele examen doelloos is geworden.

De omstandigheid dat verzoekster, zoals zij stelt, “gedurende jaren heeft moeten procederen” verandert niets daaraan.

18. Voor zover verzoekster beweert dat zij blijvend nadelige gevolgen zal ondervinden, namelijk bij de selectie voor de specialisaties of bij latere sollicitaties, zijn die beweerde nadelen niet alleen hypothetisch, maar is er bovendien geen voldoende vaststaand rechtstreeks verband met de bestreden beslissingen die haar het gebruik van de beoogde voorleessoftware tijdens het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’ van het toelatingsexamen ontzeggen.

19. Het door verzoekster aangevoerde morele belang is dan ook ontoereikend om aan te nemen dat zij nog over het rechtens vereiste actuele belang beschikt bij de vernietiging van de vijfde bestreden beslissing in de zaak A. 214.455/IX-8549 of van de tweede en achtste bestreden beslissing in de zaak A. 214.906/IX-8584.

De exceptie die door de verwerende partij in dit verband in beide zaken wordt opgeworpen, is eveneens gegrond.

C. Slotsom

20. Noch het beroep in de zaak A. 214.455/IX-8549, noch het beroep in de zaak A. 214.906/IX-8584 is ontvankelijk wat één van de bestreden beslissingen betreft.

Beide beroepen dienen bijgevolg te worden verworpen.

VI. Kosten

21. Aangezien verzoekster inmiddels van de verwerende partij heeft verkregen wat zij met haar beroepen beoogde, namelijk deelname aan het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts met de mogelijkheid tot gebruik van voorleessoftware tijdens het gehele examen, is het gepast de kosten ten laste te leggen van de verwerende partij.

BESLISSING

1. De zaken A. 214.455/IX-8549 en A. 214.906/IX-8584 worden samengevoegd.

2. De Raad van State verwerpt de beroepen.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring in de zaak A. 214.455/IX-8549, begroot op 200 euro, en in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring in de zaak A. 214.906/IX-8584, begroot op 400 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 18 oktober 2016, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Geert Van Haegendoren